SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 13. marca 2008 *

V zadevi C-78/07,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Italija) z odločbo z dne 18. maja 2006, ki je prispela na Sodišče 13. februarja 2007, v postopku

Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna,

Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia,

Regione Sicilia

proti

Domenicu Valvu,

* Jezik postopka: italijanščina.

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi U. Lõhmus, predsednik senata, P. Lindh (poročevalka), sodnica, in A. Arabadjiev, sodnik,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z G. Aiellom, avvocato dello Stato,

– za Komisijo Evropskih skupnosti C. Cattabriga, zastopnica,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 17 in 18 Uredbe Sveta (ES) št. 950/97 z dne 20. maja 1997 o izboljšanju učinkovitosti kmetijskih struktur (UL L 142, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med D. Valvom in Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna (kmetijska inšpekcijska služba pokrajine Enna), Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia (ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo dežele Sicilije) ter Regione Sicilia, ker je navedena inšpekcijska služba zavrnila njegove vloge za nadomestilo za obdobje od leta 1996 do 1998.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Od leta 1996 do leta 1998 je izplačilo nadomestila na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost najprej urejala Uredba Sveta (EGS) št. 2328/91 z dne 15. julija 1991 o izboljšanju učinkovitosti kmetijskih struktur (UL L 218, str. 1), kot je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 3669/93 z dne 22. decembra 1993

(UL L 338, str. 26, v nadaljevanju: Uredba št. 2328/91), nato pa z Uredbo št. 950/97, ki je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo št. 2328/91.

4 Členi od 17 do 19 Uredbe št. 950/97, ki se nahajajo pod naslovom IX „Program pomoči za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost“ pod podnaslovom „Nadomestilo“, v bistvu nadomeščajo člena 17 in 18 Uredbe št. 2328/91. V navedenih členih je določeno:

„*Člen 17*

1. Države članice lahko, da bi zagotovile nadaljevanje kmetijske dejavnosti in tako vzdrževale minimalno naseljenost ter ohranile kmetijska zemljišča v določenih območjih z omejenimi možnostmi, katerih seznam je določen v skladu s postopkom iz člena 21, vzpostavijo program pomoči za spodbujanje kmetijske dejavnosti in izboljšanje dohodka kmetovalcev na teh območjih.

Pri izvedbi ukrepov, določenih v tem programu, je treba upoštevati položaj in cilje razvoja, značilne za vsako od dežel.

2. Države članice lahko na območjih iz prvega odstavka za kmetijske dejavnosti dodelijo letno nadomestilo, ki se določi ob upoštevanju stalnih naravnih ovir.

Člen 18

1. Države članice lahko nadomestilo dodelijo kmetovalcem, ki pridelujejo vsaj na treh hektarjih kmetijskega zemljišča v uporabi (KZU) in ki se zavezujejo, da bodo kmetijsko dejavnost v skladu s cilji iz člena 17 opravljali najmanj pet let od prvega izplačila nadomestila. Kmetovalec je lahko oproščen te obveznosti, če preneha opravljati kmetijsko dejavnost in je pridelovanje na zadevnih zemljiščih še naprej zagotovljeno; te obveznosti je oproščen v primeru višje sile in zlasti v primeru razlastitve ali nakupa v javnem interesu; poleg tega je kmetovalec oproščen, če prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino.

V italijanski regiji Mezzogiorno, vključno z otoki, v francoskih čezmorskih območjih ter španskih, grških in portugalskih regijah je določeno minimalno kmetijsko zemljišče v uporabi dveh hektarov.

2. Države članice lahko določijo dodatne pogoje ali omejitve za dodelitev nadomestila, vključno s pogoji, s katerimi se spodbuja praksa, združljiva z zahtevami varstva okolja in ohranjanja podeželja.

Člen 19

[…]

3. [Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni] sklad ne sofinancira izdatkov v zvezi z nadomestilom, kadar kmetovalec prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino.

Ni dovoljeno dodeliti nadomestila, s katerim bi se prekoračile omejitve ali za katerega niso izpolnjeni pogoji, določeni v tem Naslovu.

[…]“

Nacionalna ureditev

5 Določbe Skupnosti na področju nadomestil se bile v pravo, ki se uporablja v deželi Sicilija, prenesene s Programma operativo plurifondo (POP 2) (*Gazzetta ufficiale della Regione Sicilia* z dne 13. januarja 1996, v nadaljevanju: operativni program).

6 Upravičenci do navedenih nadomestil so v operativnem programu opredeljeni kot kmetovalci, ki pridelujejo na vsaj dveh hektarjih kmetijskega zemljišča v uporabi in ki se zavezujejo, da bodo kmetijsko dejavnost v skladu s cilji iz člena 17 opravljali najmanj pet let od prve vloge in prvega nadomestila, ter ki ne prejemajo starostne pokojnine ali predčasne pokojnine.

7 V skladu z operativnim programom so lahko petletne obveznosti, določene v prejšnjem odstavku, oproščeni kmetovalci, ki:

– prenehajo opravljati kmetijsko dejavnost, pod pogojem, da je pridelovanje še naprej zagotovljeno;

– prenehajo opravljati kmetijsko dejavnost zaradi višje sile in zlasti takrat, ko gre za razlastitev ali nakup v javnem interesu;

– v obdobju trajanja njihove obveznosti prejemajo starostno pokojnino ali predčasno pokojnino.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

8 D. Valvo, nekdanji bančni uslužbenec, je v starosti 44 let podal odpoved pogodbe o zaposlitvi, da bi se posvetil kmetijski dejavnosti. Po odpovedi je prejemal socialno dajatev za določeno doseženo delovno dobo, ki mu jo je dodelil pokojninski sklad njegovega nekdanjega delodajalca, ki je bil sestavljen iz prispevkov delojemalcev.

9 D. Valvo je predložil vlogo za nadomestilo za obdobje od leta 1994 do leta 1998. Nadomestilo je dobil za leti 1994 in 1995, za naslednja tri leta pa je bilo zavrnjeno. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna je namreč z odločbo z dne 4. junija 1999 njegovo vlogo za nadomestilo za tri leta, in sicer 1996, 1997 in 1998, zavrnilo, ker je D. Valvo prejemal predčasno pokojnino.

10 D. Valvo je vložil tožbo za razglasitev ničnosti te odločbe pri Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia, ki je tej tožbi ugodilo. To sodišče je ugotovilo, da pokojnine za določeno doseženo delovno dobo, izplačane D. Valvu, ni mogoče primerjati s starostno pokojnino ali predčasno pokojnino in da D. Valvo izpolnjuje vse pogoje, ki se zahtevajo za prejemanje nadomestila. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna, Assessorato all'agricoltura e foreste della regione Sicilia in Regione Sicilia so se zoper to sodbo prve stopnje pritožili pri predložitvenem sodišču.

11 Ker je bilo Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana v negotovosti glede razlage členov 17 in 18 Uredbe št. 950/97, je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se kmetovalcu lahko zavrne izplačilo nadomestila, kadar prejema pokojnino, zlasti pokojnino za določeno doseženo delovno dobo?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Uvodna ugotovitev

12 Dejansko stanje v postopku v glavni stvari za del zadevnega obdobja ureja Uredba št. 950/97 in za drugi del Uredba št. 2328/91. Ker so upoštevne določbe teh uredb vsebinsko enake in ker se predložitveno sodišče, italijanska vlada in Komisija Evropskih skupnosti sklicujejo le na Uredbo št. 950/97, zadostuje, da odgovorimo na postavljeno vprašanje zgolj ob upoštevanju določb zadnje navedene uredbe.

Stališča, predložena Sodišču

13 Italijanska vlada in Komisija menita, da daje Uredba št. 950/97 državam članicam pravico, da izplačajo nadomestilo tudi kmetovalcu, ki prejema starostno pokojnino ali drugo socialno dajatev.

14 Vendar italijanska vlada trdi, da je plačilo tega nadomestila, če je država članica odločila, da nadomestila ne bo odobrila kmetovalcu, ki prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino, izključeno, če kmetovalec prejema pokojnino, zlasti pokojnino za določeno doseženo delovno dobo. Komisija pa meni, da navedena uredba ne nasprotuje temu, da država članica odobri nadomestilo kmetovalcu, ki medtem ko opravlja kmetijsko dejavnost, hkrati prejema pokojnino, vključno s pokojnino za določeno doseženo delovno dobo.

Odgovor Sodišča

15 V skladu s členom 17 Uredbe št. 950/97 lahko države članice vzpostavijo program pomoči v obliki nadomestila, namenjenega spodbujanju kmetijskih dejavnosti in izboljšanju dohodka kmetovalcev na območjih z omejenimi možnostmi.

16 V členu 18(1) navedene uredbe je določeno, da lahko države članice to nadomestilo dodelijo kmetovalcem, če izpolnjujejo dva pogoja, in sicer da pridelujejo na minimalni površini kmetijskega zemljišča v uporabi, ki je v italijanski regiji Mezzogiorno, vključno z otoki, dva hektara in da se zavežejo, da bodo kmetijsko dejavnost v skladu s cilji iz člena 17 te uredbe opravljali najmanj pet let.

17 Iz besedila členov 17 in 18 ter zlasti iz večkratne uporabe besede „lahko“ izhaja, da imajo države članice pravico, da nadomestilo dodelijo kmetom, ki izpolnjujejo pogoje, določene v teh členih. Poleg tega člen 18(2) Uredbe št. 950/97 državam članicam izrecno dovoljuje, da določijo dodatne pogoje ali omejitve za pridobitev tega nadomestila. Zakonodajalec Skupnosti je državam članicam torej dal pravico odločati na tem področju (glej sodbo z dne 22. oktobra 1998 v združenih zadevah Jokela in Pitkäranta, C-9/97 in C-118/97, Recueil, str. I-6267, točki 36 in 37).

18 Poleg tega člena 18(1), prvi pododstavek, in 19(3), prvi pododstavek, Uredbe št. 950/97 zajemata posebne določbe v zvezi s kmetovalci, ki prejemajo starostno pokojnino ali predčasno pokojnino. Kadar kmetovalec prejema tako pokojnino, je oproščen obveznosti, da kmetijsko dejavnost opravlja pet let. Poleg tega ni mogoče, da bi nadomestilo sofinancirala Skupnost.

19 Navedene določbe se ne nanašajo na pravico držav članic, da dodelijo nadomestilo, kadar kmetovalec prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino, ampak le na posledice tega prejemanja za kmetovalca in za Evropsko skupnost.

20 Iz tega sledi, da imajo države članice pravico odločati, ali nadomestilo dodelijo, če kmetovalec prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino. Ta ugotovitev velja tudi, kadar kmetovalec prejema druge socialne dajatve, kot je pokojnina za določeno doseženo delovno dobo, ki v Uredbi št. 950/97 niso posebej urejene in se zanje torej uporablja ureditev iz členov 17 in 18 te uredbe. Zato države članice, kadar kmetovalec prejema drugo dajatev, kot je pokojnina za določeno doseženo delovno dobo, ohranijo pravico odločati o dodelitvi nadomestila.

21 Iz nacionalne ureditve, kot je bila predložena Sodišču, izhaja, da se nadomestilo ne dodeli, kadar kmetovalec prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino. Nasprotno pa iz nje ne izhaja, da je ta izključitev razširjena tudi na primer, ko kmetovalec prejema pokojnino za določeno doseženo delovno dobo, kot je ta iz postopka v glavni stvari.

22 Vendar Sodišče ni pristojno, da odloča o obsegu nacionalnih določb, to je naloga predložitvenega sodišča. Zadnje bo moralo torej preučiti, ali nacionalni zakonodajalec – ki je uveljavljal pravico, da nadomestilo dodeli kmetovalcem, ki izpolnjujejo pogoje, navedene v točki 16 obravnavane sodbe, in pravico, da določi dodatne pogoje za izplačilo tega nadomestila – izključi dodelitev tega nadomestila ne le v primerih, ko kmetovalec prejema starostno pokojnino ali predčasno pokojnino, ampak tudi kadar prejema pokojnino za določeno doseženo delovno dobo.

23 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da dajeta člena 17 in 18 Uredbe št. 950/97 državam članicam pravico, da kmetovalcem, ki izpolnjujejo pogoje, določene v teh členih, dodelijo nadomestilo. Vendar ta člena ne nasprotujeta temu, da država članica zavrne plačilo takega nadomestila, kadar kmetovalec prejema pokojnino, zlasti pokojnino za določeno doseženo delovno dobo.

Stroški

24 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

Člena 17 in 18 Uredbe Sveta (ES) št. 950/97 z dne 20. maja 1997 o izboljšanju učinkovitosti kmetijskih struktur dajeta državam članicam pravico, da kmetovalcem, ki izpolnjujejo pogoje, določene v teh členih, dodelijo nadomestilo. Vendar ta člena ne nasprotujeta temu, da država članica zavrne plačilo takega nadomestila, kadar kmetovalec prejema pokojnino, zlasti pokojnino za določeno doseženo delovno dobo.

Podpisi